

Stanisława Niedziela

„O okazywaniu uczuć” – zajęcia z wykorzystaniem kamishibai „Czułość”

Cele:

- Przybliżenie historii kamishibai jako papierowego teatru
- Popularyzacja formy opowiadania do dużych ilustracji.
- Zaznajomienie z formami okazywania uczuć i wyjaśnienie ich znaczenia.
- Uwrażliwienie dzieci na emocje, które często towarzyszą im w codziennym życiu.

Przebieg spotkania:

1. Powitanie dzieci.
2. Krótkie wprowadzenie do historii papierowego teatryku.
3. Nawiązanie do emocji i uczuć, które towarzyszą dzieciom.
4. Wyjaśnienie znaczenia słów : uczucia, uczuciowość, wrażliwość, czułość.
5. Prezentacja kamishibai „Czułość”- komentarz do poszczególnych plansz teatryku.
6. Podsumowanie spotkania.
- 7.

Po powitaniu się z dziećmi przechodzimy do zaznajomienia ich z krótką historią kamishibai. Innymi słowy – to teatryk obrazkowy, opowiadanie do dużych ilustracji, albo sztuka opowiadania historii za pomocą obrazków narysowanych na specjalnych kartonowych planszach o wymiarach 32x 27,5 cm. Na ich odwrocie napisany jest tekst, który prezentujący czyta lub wygłasza z pamięci. Ilustracje wsuwane są do małego drewnianego parawanu zwanego – butai. Papierowy teatr wywodzi się z Japonii, gdzie już w XII wieku był wykorzystywany jako przedstawienia dla osób nie umiejących czytać ani pisać. Z biegiem lat znalazł zastosowanie w przedszkolach i szkołach. Także obecnie w czasach telewizji, komputerów, tabletów i smartfonów dzieci w większości krajów, do których dotarło kamishibai, także w Polsce i Japonii chętnie oglądają papierowy teatr tworząc wciąż nowe historyjki.

Następnie zapytamy dzieci jakie odczucia, doznania bądź wrażenia towarzyszyły im przed dzisiejszym spotkaniem. Opierając się na wypowiedziach dzieci wyjaśnimy, iż „**uczuciem** nazwiemy doznanie lub wrażenie powstałe pod wpływem czegoś.”(w *oparciu o Szkolny słownik tematyczny języka polskiego ; M. Iwanowicz, E. Polański*) „**Uczuciowość** – to skłonność do przeżywania uczuć i kierowania się uczuciami”. Uczuciowość możemy inaczej określić jako **wrażliwość, czułość**.

Znaczenie terminu „czułość” wykorzystamy podczas prezentacji kart książki pod takim samym tytułem. Pokazując kolejne ilustracje, po przeczytaniu odpowiedniego tekstu dodajemy komentarz dla lepszego zrozumienia przez widzów.

Do ilustracji drugiej dodajemy komentarz; że czułość była wręcz sztuką, którą znano i okazywano ją w najdawniejszych czasach, tak jak czyniły to prehistoryczne mamuty.

Plansza trzecia wskazuje, iż formą okazywania czułości i miłości może być opowiadanie bajki przed snem. Tak czyni sowa symbol mądrości.

Ilustracja czwarta. Przytulanie się jest jedną z najczęściej okazywaną formą czułości. Niedźwiedzia mama w ten sposób także ogrzewa swoje dziecko zimową porą. Na planszy piątej widzimy, że również pingwiny stłoczone i przytulające się nie tylko okazują sobie miłość i wrażliwość, ale również ogrzewają się, co daje im poczucie bezpieczeństwa w mroźny zimowy dzień. Zima to szczególnie trudny czas dla dziko żyjących zwierząt.

Szósta ilustracja także nawiązuje do zimowej aury. Płatki śniegu padające na żywe istoty, odbierane są jako całuski. To właśnie pocałunki są także sposobem wyrażania czułości.

Puszyste i ciepłe futerka zajęczej rodziny stwarzają wiele okazji do wyrażenia czułości poprzez przytulanie, co pokazuje ilustracja siódma.

Na ósmej planszy pokazane są wrażliwe na deszcz ślimaki. Deszcz nie jest dla nich straszny, wtedy, gdy okazują sobie czułość poprzez dotykanie się.

O tym, jak ważne jest poczucie bezpieczeństwa, by móc okazywać sobie czułość poprzez pocałunki mówi plansza dziewiąta. Młode wilczki chętnie okazują sobie czułość, jeżeli znajdą bezpieczne schronienie. Nawet pająkom nie obce jest okazywanie uczuć - ilustracja dziesiąta jest tego przykładem. Ich pieszczoty są tak delikatne jak utkana pajęczyna zawieszona na jednej nitce. Z kolei kwiaty, piękne czerwone maki z jedenastej ilustracji dostarczają nie tylko możliwości wyrażania podziwu dla ich piękna i zapachów, ale także wyrazem miłości, przyjaźni, szacunku do osób obdarowywanych kwiatami.

Ilustracja dwunasta uczy, że, każda pora roku, w tym przypadku letnia noc umożliwia okazywanie szczególnej czułości i wrażliwości matki dla dziecka. Nawet skoczne żabki, jak te z ilustracji trzynastej, wyrażają wzajemną czułość wieczornym całuskiem przed snem. Delfiny z planszy czternastej są nader przyjazne i pieszczotliwe, nie tylko wśród swoich. Są zachwycone światem, który je otacza.

Także kaczka mama uczy swoje kaczątko okazywania czułości poprzez dotykanie dziobkami, co można oglądać na ilustracji piętnastej. Również ptaszęcy świat nie jest obojętny wobec czułości. Ptaki z ilustracji szesnastej okazują sobie czułość rankiem przed rozpoczęciem dnia. Natomiast młode ptaki jesienią, gdy rodzice nauczą ich nie tylko latać, ale także czułości i miłości, opuszczają gniazda i usamodzielniają się, by uczyć tego samego swoje przyszłe potomstwo, co pokazuje ilustracja siedemnasta.

Dorastanie to trudny czas dla młodego pokolenia małpek, które w objęciach rodziców czują się bezpieczne i kochane. Wiedzą, że już niedługo muszą się usamodzielnąć, o czym mówi plansza osiemnasta.

Podsumowaniem może być stwierdzenie, iż czułość, miłość, wrażliwość należy okazywać wciąż, przez cały rok i podążać za tymi, którzy tego od nas oczekują. Inna wersja zajęć – to rozmowa z dziećmi towarzysząca prezentacji kolejnych ilustracji. Widzowie sami komentują obrazy i przeczytany do nich tekst.

Wspólnie ustalamy przesłanie mówiące, że uczuciowość i jej przejawy; miłość, czułość, serdeczność, empatia towarzyszą wszystkim żywym istotom od zarania dziejów, niezależnie od pory roku, dni, czy nocy. Warto okazywać sobie wzajemnie czułość w różnych postaciach- pocałunku, przytulenia, głaskania, dotyku bądź też obejmowania.

Do dłuższego spotkania i pełniejszego omówienia uczuć, których widzowie doznają na co dzień można wykorzystać literaturę:

1. Marcin Brykczyński, Lidia Gładewska Dańko, *Jedna chwilka uczuć kilka, czyli z uczuciem o uczuciach*, Wydawnictwo Czarna Owca, 2004.
2. Małgorzata Iwanowicz, Edward Polański, *Szkolny słownik tematyczny języka polskiego*. Łódź : Wydawnictwo Literatura, 2011.
3. Irena Koźmińska, Elżbieta Olszewska, *Z dzieckiem w świat wartości*. Warszawa: Świat Książki, 2007